

La continuïtat com a norma per entendre els creixements dels edificis i la ciutat.

2 CENTRE d'INVESTIGACIÓ per al Desenvolupament AGroAlimentari

- E. Redondo
- J. Maristany
- J. Franquesa
- J. Muntanyola

FERRAN TINIENA GUIAMET PFC etsaB-UPC Juliol 2011

VARIABLES ENTORN (E: 1/1.000)

LA IMPORTÀNCIA DEL CONTEXT

El projecte es du a terme en una zona rural, essencialment agrària des dels seus inicis. Ginestar és un poble construït amb una arquitectura tradicional, compostat de cases entre mitgeres a dues aigües. Com a materials constructius s'utilitzen el maó i pedra per murs verticals, sostres de bigues de fusta amb revoltons ceràmics i en alguns casos amb canyissos, i amb cobertes lleugeres de teula ceràmica de tipus àrab a salt de garça o llata per canal. En alguns casos aïllats, sobretot d'elements construïts recentment, s'utilitza el formigó o l'acer, però sempre formalitzat amb cobertes inclinades, de manera que tot l'entorn té una certa coherència.

L'impacte de creixement resultant dels últims 15 anys no ha deixat massa empremta, sols una zona de cases tipus "ciutat jardí" que contrasten negativament amb el gruix del casc urbà i que tenen associat un gran equipament construït als anys 80 com són les piscines i el camp de futbol municipal.

Cal remarcar les dues grans peces construïdes en els dos moments de màxima esplendor econòmica del poble, l'església (datada a principis de s.XVII) i la cooperativa agrària de 1918 (tap urbanístic i element potenciador de projecte)

En resum, ens trobem en un entorn molt sensible, on el gra urbanístic, la formalització en confrontació amb el context, i les textures pròpies dels sistemes constructius emprats des dels inicis, marquen el projecte a dur a terme.

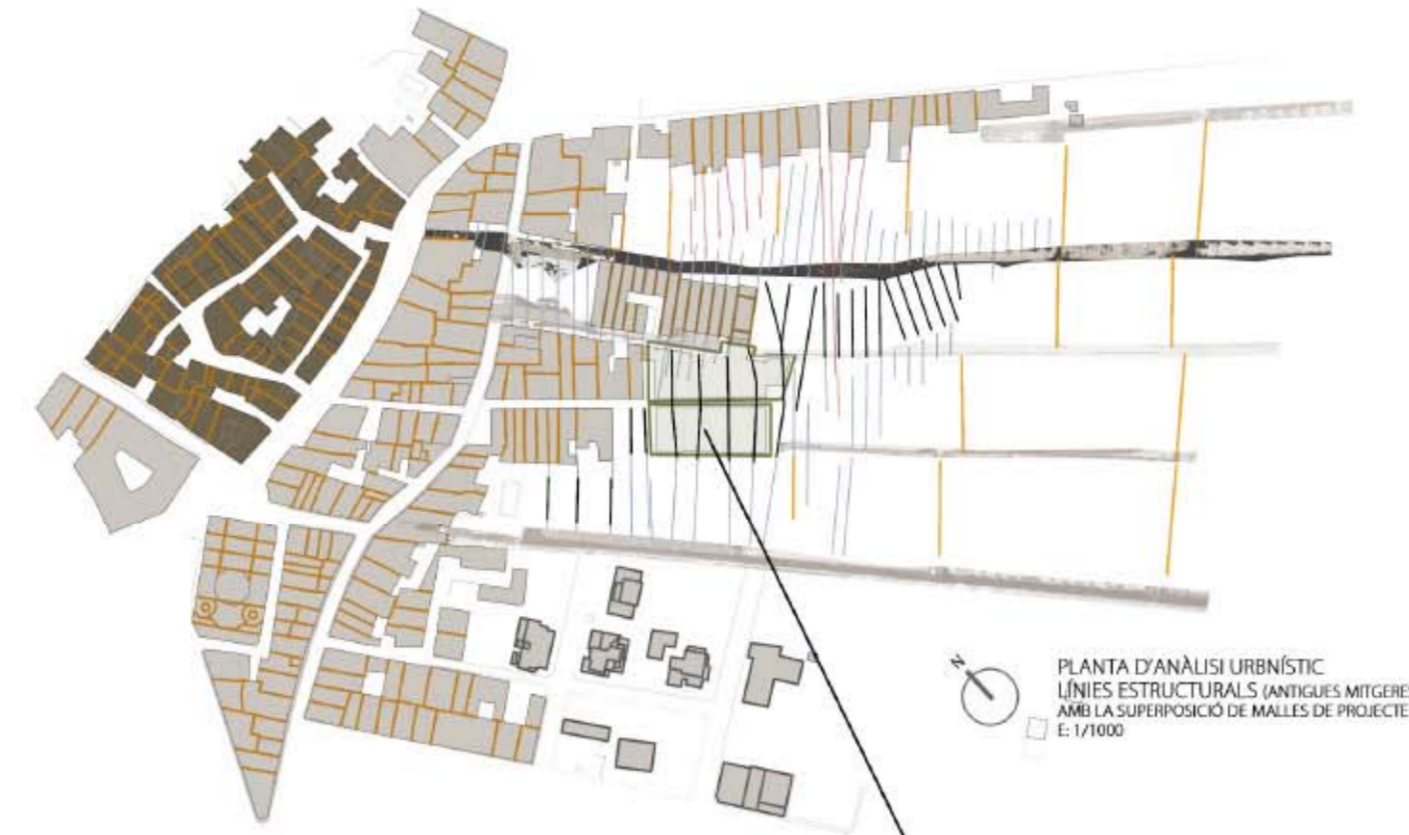
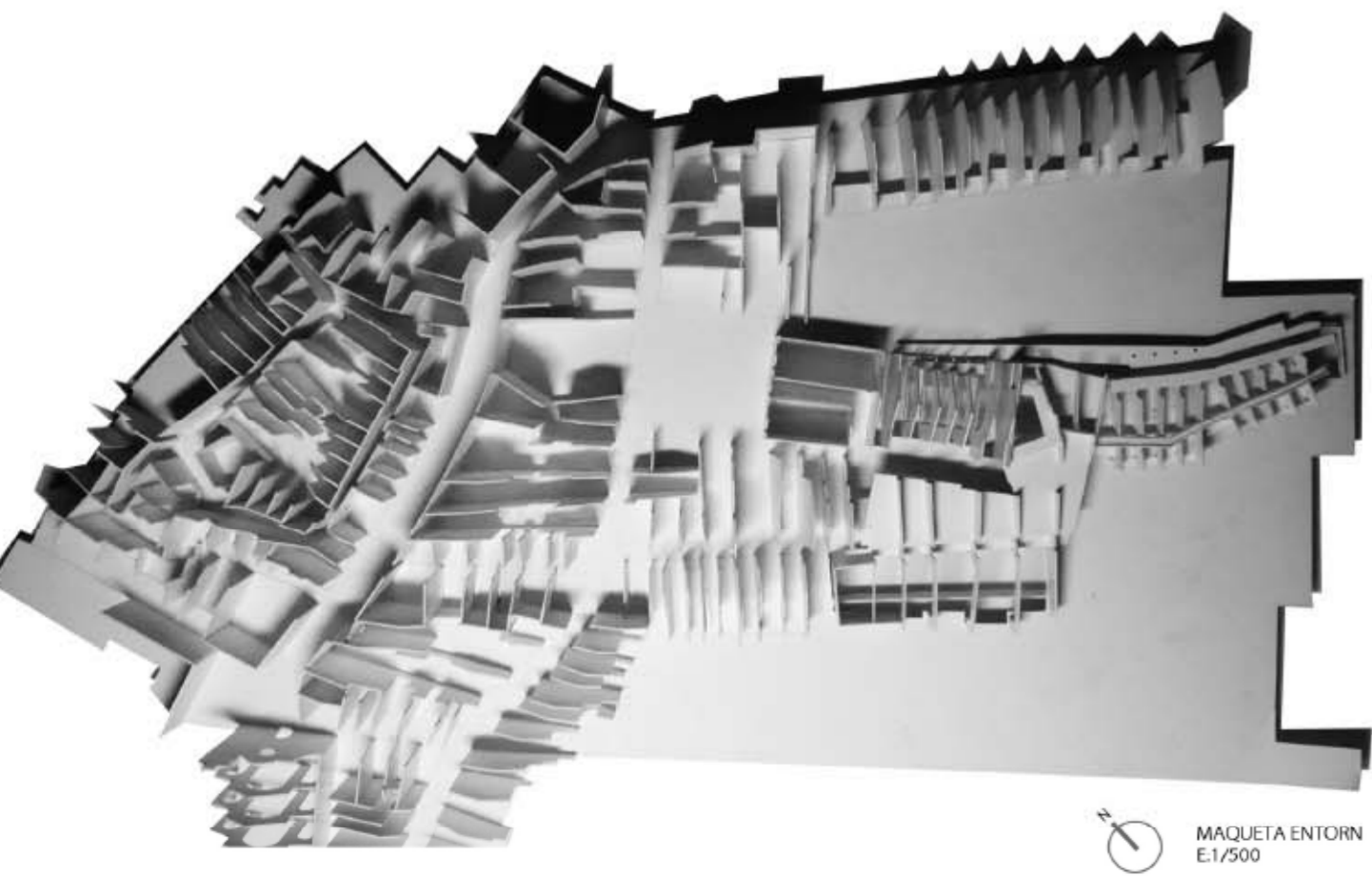

"TIPO" I TIPOLOGIA

Segons Rafael Moneo "tipo tal vez pueda ser definido como aquel concepto que describe un grupo de objetos caracterizados por tener la misma estructura formal. No se trata, pues, de un diagrama espacial, ni del término medio de una serie. El concepto tipo se basa fundamentalmente en la posibilidad de agrupar los objetos sirviéndose de aquellas similitudes estructurales que les son inherentes. Se podría decir, incluso, que es el tipo lo que permite pensar en grupos." "La discusión tipológica no implicaba tan sólo clasificar, dotar de estructura a lo construido. Implicaba también reflexionar acerca de la madurez de la misma obra de arquitectura." Així doncs podem definir tipologia com la classificació dels objectes o fenòmens artístics en esquemes genèrics, o tipus, d'acord amb certes analogies formals o funcionals estables, les quals no en prejutgen el valor estètic ni la definició històrica.

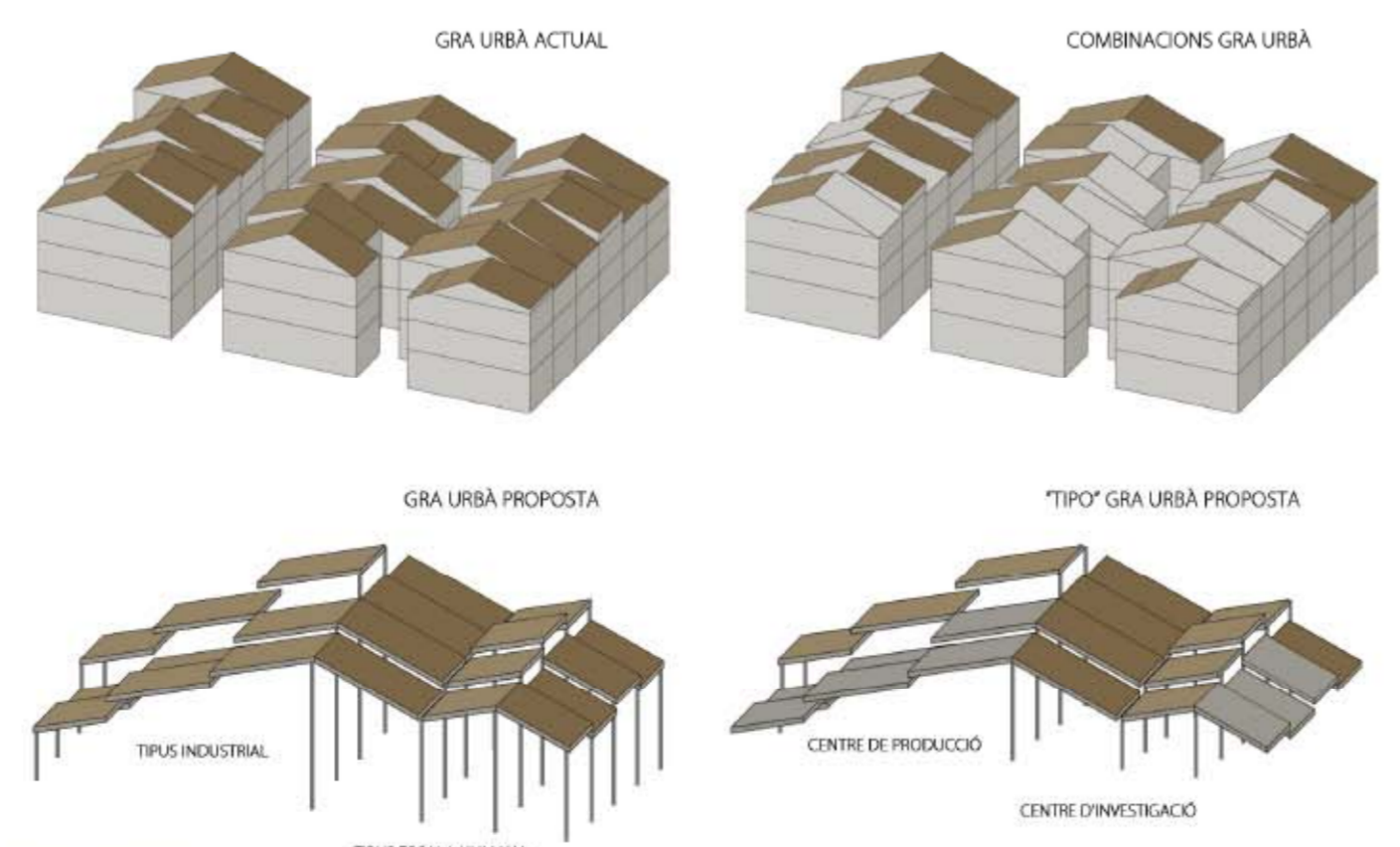
D'acord amb aquests conceptes es va abordar el projecte, entès com edifici. L'objectiu era articular els darreres resultants d'una sèrie de creixements històrics, utilitzant la última peça que havia taponat definitivament aquests espais (la cooperativa agrària de 1918) aprofitant la seva paèrncia com a element singular dins la població per projectar el nou centre d'investigació. Per desenvolupar un projecte entès com continuïtat de ciutat, era essencial abordar-lo com un projecte urbà, fent especial atenció als recorreguts i les relacions dels diferents espais urbans resultants, així com l'ús i els accessos a que servien.

Hi havia un especial interès d'integrar el projecte en el paisatge i el context en el qual es troba, però responent a les característiques pròpies d'un edifici del s.XXI. Així doncs es van reinterpretar una sèrie de característiques intrínseques de l'entorn, a fi que l'edifici s'integrés com a quelcom nou projectat únicament per l'emplaçament escollit.

GRA URBANÍSTIC

Ginestar el podem definir urbanísticament com un nucli històric, envoltat d'un conjunt de creixements desenvolupats seguint una estructura suburbana. Excepte el cas històric els altres creixements reponen únicament als traçats de les vies de comunicació, responent mitjançant unes estructures (murs de mitgera) perpendiculars a la via, marcant estrictament un davant i un darrere, i ordenant de forma molt clara tot el conjunt urbà. A més a més, la falta d'un planejament conjunt, ha formalitzat una sèrie de variacions en altura a tots els edificis, responent al creixement orgànic de la població, fet que a generat una variabilitat formal i unes interseccions i/o associacions entre edificis que conjuntament amb la regular estructura suburbana de les parcel·les dona un seguit de perspectives molt semblants, tot hi que totes diferents. Essent aquesta variació formal com un tret comú en tot el conjunt edificat. El resultat el podem definir com a gra urbanístic del conjunt, caracteritzat mitjançant un joc formal arquitectònic.

ESTRUCTURA

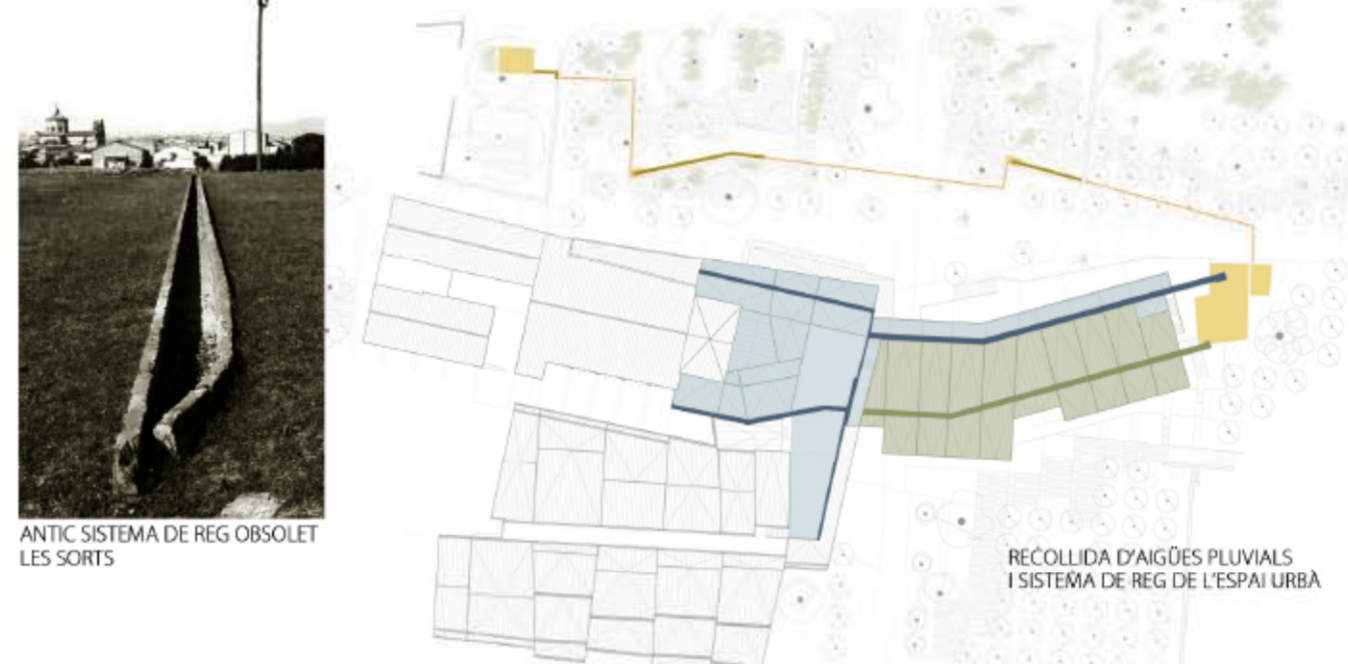
L'estructura s'adaptarà a les noves necessitat de flexibilitat de l'espai i estalvi de material, de manera que s'utilitzarà una estructura de pilars marcant les línies estructurals amb unes àsseres que cobriran l'espai, estem parlant d'un forjat unidireccional de biguetes de formigó i revoltons ceràmics, de manera que a l'interior s'entendran les franges que han generat l'edifici. La coberta la tractarem com un element lleuger, però en el nostre cas serà una coberta aïllada de xapa de zinc.

RELACIONS MULTIESCALARS

Hi ha uns certes conceptes i relacions que es repeteixen a diferents escales, de la territorial fins a la local, i que fan que el gruix del projecte sigui coherent amb ell mateix, bàsicament són dos grans temes.

El primer és el fet de recuperar històricament uns traçats i basar el projecte en la reinterpretació de la xarxa de cohesió territorial, per recuperar zones oblidades i darreres urbans. Reinvertir la relació i utilitzar aquesta potència per reactivar la zona a nivell social, cultural i econòmic. A escala territorial es reinverteix la relació amb el riu, que passa de ser un reducte a una nova xarxa de comunicació i element de potencial turístic, i amb ell articular tots els pobles que històricament es van assentar a les seves ribes. En el cas de Ginestar es busca a una altra escala la reinterpretació del poble amb el seu entorn, utilitzant els reductes o residus urbans, i el tap urbanístic que els ha generat, com a element potenciador de projecte i així relacionar altre cop Ginestar amb el seu entorn i la seva història.

La segona és basa amb la importància de l'aigua en la zona concreta on ens trobem. Històricament en aquesta zona tot s'ha basat amb l'aigua, la posició dels pobles, l'estructura rural dels camps, les destruccions i els augs socials, la comunicació i el límit, els camps agraris i la seva importància en la base econòmica del lloc, i el riu. Així doncs a nivell de projecte també s'ha tingut especial interès en tractar l'aigua com un bé a tenir en compte. Així doncs s'ha dut a terme una sèrie de canalitzacions que recullen l'aigua de la pluja, i la porten al final del projecte on hi ha una gran bassa que la recull per distribuir-la posteriorment i per regar el parc que acompanya l'edifici. S'utilitza un sistema molt integrat a la zona, però que prové de la cultura àrab, el sistema de sènia, no entès com a maquinària, sinó com a sistema de reg, i que es basa amb uns "safareigs" i unes "mareres" o canals que transporten a nivell de terra l'aigua al seu destí.

TEXTURA CONSTRUCTIVA

Cada lloc, cada cultura, cada població, té el seu propi sistema constructiu, segurament evolucionat d'altres anteriors, millorat amb els anys, però el que mai canvia és que està adequat a la climatologia i els materials propis de cada zona geogràfica. Aquests mateixos sistemes constructius són els que generen les textures d'un lloc o nucli urbà. Tots aquests sistemes són els que han generat tota l'arquitectura tradicional, però actualment els nous sistemes constructius que s'estan usant cada cop més estan dins de la corrent capitalista, es ven com a producte i per tant s'estan globalitzant les solucions arreu. Els sistemes constructius propis queden en el seu lloc com a mostra del que determinava l'essència constructiva de cada zona. Com podem utilitzar nous sistemes constructius arriben a una coherència amb els tradicionals?

Una possible resposta podria ser que el nou sistema en qüestió no entres amb confrontacions amb el nou, és a dir que busques una coherència entre tots dos. La variabilitat de tècniques actuals ens permet projectar prefabricats, escollir tots els detalls de qualsevol sistema. Així doncs podríem reinterpretar la textura de cada lloc, i adaptar el nostre sistema de manera que el seu muntatge reproduís aquesta textura, o si més no, una coherent amb la tradicional.

En el nostre cas la població està tota construïda amb pedra o maó massís, ambdós sistemes constructius donen com a resultat una textura horitzontal pel fet de treballar amb filades, i petits elements enganxats l'un amb l'altre. No altres utilitzarem formigó, prefabricat de formigó, que sumats donin altre cop aquesta textura de caràcter horitzontal més o menys homogeni, de manera que tot hi ser una façana de capes contemporànies en contes d'una massissa, les dues textures s'arribaran a reconèixer com a cosines.

ELEMENT COMÚ MULTIFUNCIÓ, EL PALET

Per dotar de caràcter i cohesió tot el complex, en si mateix, es planteja la utilització d'un element característic de les cooperatives agràries, el palet. El seu ús variarà segons el lloc i la formalització d'una composició, fruit de la repetició d'un mateix element. Així doncs s'utilitzarà tant a nivell de protecció solar a sud, per mobiliar o a nivell de pavimentació de certes parts del parc. La seva flexibilitat és la base de la multitud d'usos i les variacions formals que resulten de les diferents composicions. Així doncs el fet de combinar os horitzontalment, verticalment o obliquament dona resultats totalment diferents, però que compleixen tots els requisits propis de cada element.

També s'ha utilitzat aquest recurs en tot el mobiliari, tant del parc com dels diferents espais públics de la intervenció. La diferent formalització que donen les disposicions dels palets ajuda en la diversitat de mobiliari i en els diferents requisits que se li pugui imposar depen de la seva posició (cedits per la Col·lecció Arquectua)

